

شناخت نامه فرمانروایان ایران باستان

مؤلف

اسماعیل حقیقی (هاییل)

سرشناسه	: حقیقی، اسماعیل، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: شناخت‌نامه فرمانروایان ایران باستان/مؤلف اسماعیل حقیقی (هاییل).
مشخصات نشر	: لنگرود: آوای غزل، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۲ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۳۲۶-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
نماینه	: نمایه.
موضوع	: ایران -- شاهان و فرمانروایان -- سرگذشتنامه
موضوع	: Iran -- Kings and rulers -- Biography
موضوع	: ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام
موضوع	: Iran - History - To 633
رده بندی کتب	: DSR۸۱
رده بندی دیرینی	: ۹۵۵/۰۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۲۱۱۷۸

گیلان - لنگرود - صندوق پستی ۱۱۳۷-۵ ۴۴۷ تلفن همراه: ۰۹۱۱۳۴۲۰۴۰۱

عنوان کتاب	: شناخت‌نامه فرمانروایان ایران باستان
مؤلف	: اسماعیل حقیقی (هاییل)
ناشر	: آوای غزل
طرح روی جلد	: مژگان درمیانہ
حروفچینی و صفحه‌آرایی	: هنر و اندیشه
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۹
شمارگان	: ۵۰۰ نسخه
صحافی و چاپ	: شرکت چاپ و بسته‌بندی هنر گیلان
قیمت	: ۴۰۰۰۰ تومان
شابک	: ISBN: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۳۲۶-۵-۲

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است و هرگونه کپی برداری به موجب قانون پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

۹	پیش گفتار
۱۳	غباد اول ساسانی
۱۸	کاکسار
۲۰	خسرو دوم ساسانی
۲۴	کعبه جیه، پس کوروش کبیر
۲۷	خسرو اول ساسانی
۳۴	کی قباد کیانی
۴۰	کیومرث پیشدادی
۴۲	کی کاووس کیانی
۴۵	کوروش کبیر
۶۰	ایشترویگو
۶۲	کی خسرو کیانی
۶۷	اشک اول
۶۹	جمشید پیشدادی
۷۶	خشایار اول هخامنشی
۷۹	خشایار دوم هخامنشی
۸۰	داریوش اول هخامنشی
۸۶	داریوش دوم هخامنشی
۸۹	داریوش سوم هخامنشی

- ۹۱ دیا اکو
- ۹۲ کی گشتاسب
- ۹۵ کمبوجیه، پدر کوروش کبیر
- ۹۶ تهمورث پیشدادی
- ۹۸ عباد دوم ساسانی
- ۱۰۱ فریدون پیشدادی
- ۱۰۷ فرهاد چهارم اشکانی
- ۱۰۹ فریادشت اشکانی
- ۱۱۰ فرهاد دوم اشکانی
- ۱۱۱ فرهاد سوم اشکانی
- ۱۱۲ فرهاد اول اشکانی
- ۱۱۳ فرهاد پنجم اشکانی
- ۱۱۵ فرورتیش
- ۱۱۷ اُرد اول اشکانی
- ۱۱۸ اُرد دوم اشکانی
- ۱۱۹ خسرو سوم ساسانی
- ۱۱۹ بهرام اول ساسانی
- ۱۲۱ بهرام پنجم ساسانی
- ۱۲۴ بهرام ششم
- ۱۲۷ بهرام چهارم ساسانی
- ۱۲۸ بهرام دوم ساسانی
- ۱۲۹ بهرام سوم ساسانی

- ۱۳۰ خسرو چهارم ساسانی
- ۱۳۱ اردشیر بابکان
- ۱۳۴ اردشیر پنجم هخامنشی
- ۱۳۵ اردشیر چهارم هخامنشی
- ۱۳۶ اردشیر درو، دست
- ۱۳۹ اردوان اول اشکانی
- ۱۴۰ اردوان دوم اشکانی
- ۱۴۱ اردوان سوم اشکانی
- ۱۴۲ اردشیر دوم ساسانی
- ۱۴۳ اردشیر دوم هخامنشی
- ۱۴۶ اردشیر سوم ساسانی
- ۱۴۷ اردشیر سوم هخامنشی
- ۱۴۸ گودرز اشکانی
- ۱۵۰ اردوان پنجم اشکانی
- ۱۵۱ تیرداد اول اشکانی
- ۱۵۲ ونون یکم اشکانی
- ۱۵۱ پاکر اول اشکانی
- ۱۵۱ پاکر دوم اشکانی
- ۱۵۲ پاپک ساسانی
- ۱۵۶ زو ته‌ماسب پیشدادی
- ۱۵۷ کوروش، پسر چیش پیش
- ۱۵۷ کوروش، پسر داریوش دوم

- ۱۵۸..... کمبوجیه، امیر پارس
- ۱۵۹..... گوجهر
- ۱۶۰..... گندفار
- ۱۶۰..... گشنسب بنده ساسانی
- ۱۶۲..... دینگ ساسانی
- ۱۶۳..... خسرو یکم اشکانی
- ۱۶۳..... خسرو دوم اشکانی
- ۱۶۴..... چیش بنده اشکانی
- ۱۶۵..... جوانشیر ساسانی
- ۱۶۵..... بوران دخت ساسانی
- ۱۶۶..... بلاش اول اشکانی
- ۱۶۸..... بلاش دوم اشکانی
- ۱۶۹..... بلاش سوم اشکانی
- ۱۷۰..... بلاش چهارم اشکانی
- ۱۷۱..... بلاش پنجم اشکانی
- ۱۷۲..... بلاش ششم اشکانی
- ۱۷۲..... بلاش ساسانی
- ۱۷۳..... بردیا هخامنشی
- ۱۷۴..... بردیای دروغین
- ۱۷۵..... بردان یکم اشکانی
- ۱۷۶..... وردان دوم اشکانی
- ۱۷۷..... مهرداد اول اشکانی

- ۱۷۹ مهرداد دوم اشکانی
- ۱۸۱ مهرداد سوم اشکانی
- ۱۸۲ مهرداد چهارم اشکانی
- ۱۸۲ مهرداد پنجم اشکانی
- ۱۸۳ مهرداد ششم اشکانی
- ۱۸۴ مهرداد ساسانی
- ۱۸۵ منوچهر ساسانی
- ۱۸۷ نوذر پشدادی
- ۱۸۹ ورن دوم اشکانی
- ۱۹۰ همای چهار زاد
- ۱۹۱ آذر نرسی ساسانی
- ۱۹۲ آتورپات
- ۱۹۳ ساناتروک اشکانی
- ۱۹۴ سفدیان هخامنشی
- ۱۹۵ آذر میدخت ساسانی
- ۱۹۶ آریا رامنه هخامنشی
- ۱۹۷ نرسی، پسر شاپور ساسانی
- ۱۹۸ ایرج پیشدادی
- ۱۹۹ لهراسب کیانی
- ۲۰۱ آژی دهاک یا ضحاک
- ۲۰۳ تهماسب پیشدادی
- ۲۰۴ پیروز اول ساسانی

- ۲۰۵..... تیرداد اول ارمنستان
- ۲۰۶..... پیروز سوم ساسانی
- ۲۰۷..... جاماسب ساسانی
- ۲۰۸..... هخامنش، حاکم پارس
- ۲۰۹..... هوشنگ پیشدادی
- ۲۱۱..... یزدگرد اول ساسانی
- ۲۱۳..... یزدگرد دوم ساسانی
- ۲۱۵..... یزدگرد سوم ساسانی
- ۲۱۷..... هرمزد اول ساسانی
- ۲۱۸..... هرمزد دوم ساسانی
- ۲۲۰..... هرمزد سوم ساسانی
- ۲۲۰..... هرمزد چهارم ساسانی
- ۲۲۲..... هرمزد پنجم ساسانی
- ۲۲۲..... شاپور اول ساسانی
- ۲۲۵..... شاپور دوم ساسانی
- ۲۲۷..... شاپور سوم ساسانی
- ۲۲۹..... نمایه

پیش‌گفتار

درون مایه‌ی این کتاب، مختصری از تاریخ ایران باستان تا پایان دوره‌ی ساسانی است. با تأکید بر شناخت فرمانروایان آن دوران‌ها. نام کتاب شناخت نامه‌ی فرمانروایان ایران باستان است. فرمانروایان دوره‌های پیشدادی، کیانی، مادها، هخامنشیان، اشکانیان یا پارت‌ها تا پایان دوره‌ی ساسانی. برخی چهره‌های حاکم که در سلسله‌های مذکور نیستند اما در مناطقی از ایران حکومت کرده‌اند، نیز در این کتاب آمده است. از جانشینان اسکندر مقدونی و سلوکی‌های روم در پشت حاکم در این دوران‌ها، در این کتاب، نام برده نشده.

پُر واضح است که موافقان و مخالفان این گونه افراشته صاحبان قدرت‌اند، فراوان‌اند و موجب خلط واقعیت‌ها می‌شوند.

مسئولیت درستی یا نادرستی مطالب، متوجه منابعی است که مورد استناد بوده‌اند و نویسنده، هیچ مسئولیتی را پذیرا نیست. برخی چهره‌ها، اسطوره‌ای و آمیخته با بزرگ نمایی‌ها یا کوچک نمایی‌ها است. اما چه می‌توان کرد؟ این چهره‌ها جزئی از تاریخ و فرهنگ و باورهای مردمان این

سرزمین پهناور است که با خرق عادت‌ها، چهره‌هایی عجیب، ترسیم کرده است و این اطلاعات، جزئی از سابقه‌ی تاریخی و ذهنی مردمان این سرزمین شده است.

برخی فرمانروایان، به راستی بزرگانند و نام‌آور و مایه‌ی مباحثات و برخی حقیر و پلشت و چندیش آور و اهریمن.

اما این‌ها بوده و هستند و شاید آمیخته با حبّ و بغض و اغراض نویسنده یا نویسندگان آن دوران‌ها. هر قدر انسان‌ها بزرگ‌تر باشند، دوستان و دشمنان بزرگ‌تر خواهند داشت. به‌ویژه زمانی که عینک ایدئولوژی بر چهره‌ی قضاوت آلوده باشد.

فلات بزرگ‌ترین پهناورایان، این سرزمین چهار فصل، که روزگاری ابرقدرت دوران بوده و به جهان آن روز حکومت می‌کرده است و شرق و غرب را به هم پیوند می‌داده، شاه مظهر و سقوط فرمانروایان گاه جاه‌طلب و گاه خیرخواه فراوانی بوده است. مطالعات تاریخ و سرگذشت انسان‌ها، بسیار جذاب و گاهی تلخ و گاه شیرین است اما این دوران‌ها پیش می‌آیند، می‌درخشند، رو به افول می‌گذارند. یک امپراتور، شاه بر عالم و آدم فخر می‌فرشد و شباهنگام اسیر و مجبوس دیگری می‌شود. قارت‌ها دست به دست می‌گردند و مردم سرزمین‌ها شاهد طلوع و غروب سلسله‌ها هستند که سپری می‌شوند و جای به دیگری می‌سپارند و هیچ‌کس نمی‌تواند مانع حرکت این قطار سریع‌السیر تاریخ حکومت‌ها باشد.

نام و نشان افراد، اگرچه آلوده به اغراض یا نیات خیرخواهانه باشد، می‌تواند برای صاحبان بصیرت، آموزنده و پویا باشد و آن‌ها را به تفکر

و دارد. اصولاً تاریخ معلم بزرگی است که تجربه ساز است و راه نماینده. یادداشت‌های این کتاب و کتاب‌های دیگر که در طول چهل و چند سال جمع‌آوری شده، با بی‌طرفی کامل در جایگاه یک پژوهشگر بالانصاف، هر جمله یا جملات را از منابع مختلف نقل کرده و در کنار هم قرار داده است، شاید برای خواننده، آموزنده باشد اما هدف اصلی این کار، در گام اول کتاب اطلاعات و اقلان دل نویسنده بوده که چهل و اندی سال دیر بوده و کار معدی که است.

از بن دندان در مؤلفان محترم منابع مورد استناد سپاسگزاری می‌نمایم که از آثارشان بهره بردم. طالب کتاب مستند است و از هر منبعی استفاده شده است. از روزنامه‌ها، هفته‌نامه و ماه‌نامه و سال‌نامه و نشریات مختلف تا کتاب‌های درسی و دانشگاهی، فرهنگ‌ها، دایره‌المعارف‌ها، دانش‌نامه‌ها و حتی از فضای مجازی.

در جلد هشتم مجموعه مقالات که در بیست جلد است، شناخت‌نامه‌ی فرمانروایان ایرانی، پس از ساسان تا امروز آمده است که کتاب جالبی است با شخصیت‌هایی از جنسی دیگر، با رنگی‌های خاص خودشان.

در کتاب جلد هشتم منابع بهتر و معتبرتری در اختیار داشته‌ام. در جلد نهم مجموعه مقالات، فرمانروایان سرزمین‌های دیگر جهان به جز ایران آمده است. این کتاب حال و هوای دیگری دارد که با خواندن آن، دهخده‌ی بزرگ جهانی را می‌توان با تمام رنگارنگی و تفاوت‌ها و در عین حال مشابهت‌ها، لمس کرد.